

Ett arbetssätt för att lättare skapa rätt våtmark på rätt plats

KALMARMODELLEN – EN SAMVERKANSMETOD

Kalmarmodellen är ett arbetssätt som guidar markägare från idé till genomförande av våtmarksåtgärder. Fokus ligger på att göra rätt åtgärd på rätt plats – på ett enklare och mer träffsäkert sätt. Metoden har utvecklats inom projektet Grip on Life i Kalmar län, och bygger på tidig dialog, tydlig vägledning och samverkan mellan aktörer.

Det finns ett stort intresse för våtmarker, både hos markägare och i samhället i stort. Samtidigt upplever många att processen känns komplex, särskilt i början. Det kan vara svårt att veta var man ska börja, vilka regler som gäller eller vilket stöd som passar bäst. Med rätt vägledning blir det dock betydligt enklare att ta nästa steg och hitta lösningar som fungerar för både markägaren och platsen.

Samtidigt visar erfarenheten att många markägare är positiva till våtmarker och

att det finns gott om lämpliga platser. Utmaningen handlar därför sällan om vilja – utan om att ta sig vidare från idé till genomförande. Kalmarmodellen är utvecklad för att möta just detta glapp.

VAD ÄR KALMARMODELLEN?

Kalmarmodellen är ett strukturerat arbetssätt som fångar upp idéer tidigt och ger markägaren stöd genom hela processen. Genom att kombinera enkel ingång, utförlig återkoppling och kunskapsbaserade underlag blir det lättare att fatta rätt beslut från början.

Foto: Richard Lindor

Markägare kan få stöd och rådgivning i fält, där man tillsammans går igenom förutsättningar och möjliga lösningar.

Målet är att förenkla vägen framåt, öka andelen genomförda åtgärder och samtidigt säkerställa att våtmarker placeras och utformas där de gör störst nytta – både för markägaren och för miljön.

SÅ FUNGERAR ARBETSSÄTTET

Arbetet inleds med att markägaren lämnar in en intresseanmälan. Det är ett enkelt första steg där en idé kan lyftas utan att det är en formell ansökan. Syftet är att tidigt fånga upp initiativ och ge en första kvalificerad återkoppling.

Utifrån intresseanmälan görs en bedömning av platsens förutsättningar. Analysen baseras främst på olika typer av kartunderlag och befintlig kunskap, till exempel höjddata, jordarter och historiska kartor. Detta ger en bild av vad som är möjligt att genomföra och var en åtgärd kan göra mest nytta.

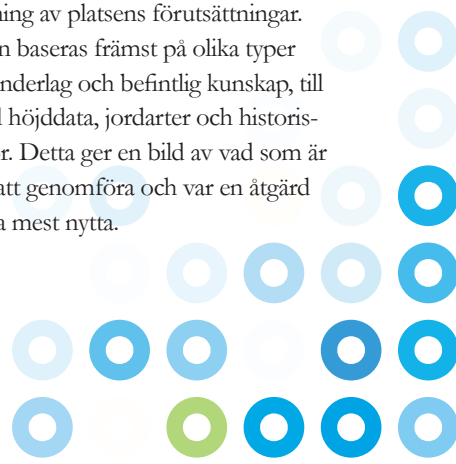

Foto: Länsstyrelsen Kalmar län

Efter en restaurering kan vattnet åter breda ut sig i området och skapa en grund våtmark med plats för ett rikt växt- och djurliv.

För den som vill gå vidare kan fördjupad rådgivning erbjudas. Då tas mer konkreta förslag fram kring utformning, placering och kostnader, ofta i samarbete med konsult. Underlaget blir ett viktigt stöd inför både ansökningar och själva genomförandet.

Arbets sättet innebär också att markägaren får hjälp att navigera vidare – till rätt finansiering, rätt kontaktpersoner och nästa steg i processen.

SAMVERKAN SOM GRUND

En viktig del av Kalmarmodellen är samverkan mellan olika aktörer. Länsstyrelsen arbetar tillsammans med bland annat Skogsstyrelsen, kommuner, vattenråd och konsulter.

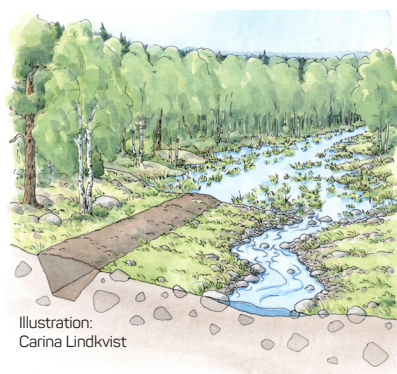

Illustration:
Carina Lindkvist

En återställd bestämmande sektion och ett igenlagt dike. Den högre bottennivån i bäckfåran gör att vatten kan hållas kvar i landskapet och skapa en våtmark eller ett svämplan uppströms.

Särskilt viktiga är de så kallade åtgärds-samordnarna, som fungerar som en länk mellan markägare och myndigheter. Genom att samla kompetens och arbeta med ett gemensamt budskap blir stödet tydligare och mer effektivt.

Illustration:
Julia Kabell

Våtmarker kan restaureras exempelvis för att öka den biologiska mångfalden. Storspoven är en av alla fågelarter som trivs i våtmarker.

RESULTAT OCH EFFEKTER

Erfarenheterna från arbetet visar att ett tidigt och samordnat stöd gör stor skillnad. Markägare får bättre förståelse för sina möjligheter, beslutsunderlagen blir mer träffsäkra och fler projekt går vidare till genomförande.

Samtidigt skapas förutsättningar för mer genomtänkta åtgärder – där våtmarker placeras där de ger största möjliga nytta, både ekologiskt och ekonomiskt.

NÄR PASSAR KALMAR-MODELLEN?

Arbets sättet är ofta användbart när det finns en idé om en våtmark men osäkerhet kring hur den kan genomföras, och för att hitta rätt åtgärd på rätt plats. Det passar också i situationer där flera möjliga lösningar behöver vägas mot varandra, eller där processen kräver samordning mellan olika aktörer.

Kort sagt: Kalmarmodellen gör det enklare att gå från idé till genomförd våtmark – genom tidig vägledning, kunskapsbaserade underlag och nära samverkan.

Viktiga lärdomar från arbetet med Kalmarmodellen:

- Tidig kontakt och återkoppling mellan aktörer gör stor skillnad.
- När aktörer förmedlar ett gemensamt budskap blir det tydligare och tryggare för markägaren.
- God kunskap om platsens naturliga förutsättningar är viktigt.
- Goda exempel inspirerar och gör det lättare att ta nästa steg.
- Det tar tid att bygga förtroende och att få arbets sätt att fungera i praktiken.

Läs mer på www.griponlife.se